

Gustav Fridolin: Kongresstal 2012

Talare

Gustav Fridolin
Språkrör

Datum

27 maj 2012

Plats

Umeå

- 1 Jag har ett litet erkännande att göra. Så här bland vänner: Ni anar inte hur många fredagskvällar jag suttit hemma i soffan och funderat över hur det skulle kännas att få ställa frågan:

- 5 ”Vart är vi på väg?” (*Filmen börjar rulla*)

Ja, som sagt: vart är vi på väg? Kan ni gissa?

- 10 10 poäng: Vi lämnar bakom oss ett samhälle med fossila kraftkällor och makthavare. Längs resan växer gröna arbetsplatser och industrier fram. Det går som på räls – så vi håller alla tummarna för att vi kommer fram i tid.

- 15 ”På spåret” är kanske svensk televisions bästa produktplacering. TV-ledningen vet att det är vad SJ behöver för att väga upp sin punktlighetsstatistik. Oavsett när de imponerande kunniga deltagarna rycker i bromsen så tycks alltid tåget vara framme i tid.

- 20 Så är det ju inte riktigt i verkligheten, tyvärr. Tåg är ett alldeles fantastiskt transportmedel, inte minst när man som jag börjat resa en hel del med barn. Men alldeles för ofta kliver man av, kramar om de man skulle möta och säger ”bara en halvtimme sent idag, det var ju skönt”.

- 25 Sverige ska inte vara ett land där det är ett politiskt krav att vi ska ha tåg som går i tid, det ska vara en självklarhet. Därför har Åsa och jag, Stina Bergström och Karin Svensson Smith, åkt landet runt och träffat näringsliv, allmänhet och regioner för att diskutera tågprioriteringar. Det handlar om Norrbottniabanan härifrån till Luleå, ostlänken mellan Linköping och Stockholm, Götalandsbanan mellan Borås och Göteborg, bortbyggda flaskhalsar och spårsatsningar i våra större städer, som Umeå. Sådana investeringar för jobb och
30 framtidstro är mer långsiktiga än en mandatperiod, viktigare än att fastna i de

politiska skyttegravarna. Vi har därför erbjudit minoritetsregeringen breda
samtal inför höstens infrastrukturproposition. Det är i handling, inte i ord,
regeringen kan visa om man är beredd att ta ansvar och klarar att samtala
35 bredare än inom sin egen allians.

Miljöteknik och gröna lösningar är ingen science fiction. Inget framtida
”kanske”, det är en nödvändighet och det är jobb här och nu. En bit norröver, i
Piteå, ligger Chemrec som tillverkar biodrivmedel av rester från
40 pappersindustrin. Här i Umeå vill Volvo tillverka lastbilar för världen bortom
oljeberoendet. Med rätt politik kan gröna jobb växa fram.

Det ser vi i världen. Som Åsa nämnde i fredags har den nyvalda danska
regeringen lyckats samla Danmark bakom en bred energiöverenskommelse för
45 ett helt förnybart energisystem som man tror kan ge mer än 75000 jobb. I
Tyskland arbetar redan idag fler i miljöteknikbranschen än i bilbranschen, och
då tror jag att vi alla här kan räkna upp ett par tyska bilmärken.

I Sverige är just tågindustrin en grön framtidsindustri. När Kina bygger nya
50 snabbtåg, är det till del med svenska lösningar. Redan idag arbetar 10 000 i
tågindustrin i Sverige. Exporten omsätter sju miljarder. Det är faktiskt mer än
vad den omhuldade vapenexporten till diktaturer drar in.

Men villkoren för tågen får sällan statsministern att höja rösten och hålla hårt i
55 manschetten. Det har gått så långt så när nya SJ 3000 i februari i år började rulla
mellan Sundsvall och Stockholm så tvingas det köra sträckan långsammare än de
gamla tågen körde samma sträcka för tio år sedan, eftersom det saknas kapacitet
på spåren. Vi har idag lika få spår in i centrala Stockholm som vi hade för 100 år
sedan. Tjugo år gamla tåg kallas fortfarande ”nya”. Det är som om vi
60 fortfarande skulle ha ett vägnät byggt för häst och vagn. Eller som att en Volvo
440 på vägarna skulle dra ögonen åt sig inte för att den var gammal utan för att
den var ”modern”.

Kort sagt: Det finns anledning att önska sig minst samma politiska entusiasm
65 för att utveckla en ny generation tåg som det verkar finnas för att utveckla en ny
generation stridsflygplan.

Industrin måste ha möjlighet att bryta sitt oljeberoende. Pendlare ska inte
lämnas frysande på perrongen. Allt annat blir dyrt, både för jobben och miljön.

Förra vintern kostade förseningarna Sverige 2,4 miljarder, bara i förlorad arbetstid. Och förra året tvingades regeringen anmäla till FN att svenska utsläpp ökat med 11 procent på bara ett år. Och vad säger då regeringen? "Låt oss vänta och se om det är en trend."

75

Vi tror inte på att "vänta och se" medan utsläppen ökar och jobb hotas i Sverige. Vi tror på att ta ansvar. Det handlar om en politik som har svar på frågan:

Vart är vi på väg?

80

8 poäng. Resans mål är inte en ensam ö, men omges ändå av vatten. Vi har heller aldrig sökt Atlantis, för vi vet att det som en gång sjunker, snart spolats upp på land.

85 Spolats iland ja. För några veckor sedan läste jag om en Harley Davidson. Jag gör det ibland, får jag väl erkänna. Men det här var en alldeles särskild HD. Specialbeställd, dekorerad och försvunnen ut i havet under tsunamin i Japan förra året. Nu, 14 månader senare, hade den spolats iland i British Columbia, Kanada, mer än tusen mil bort.

90

"I vår värld angår allt alla." Orden är Vaclav Havel, en av vår tids största. Han gisslade med sina ord sovjetstyret och diktaturkramarna, och han blev det fria Tjeckoslovakiens första president. Under sina sista år gav han viktigt stöd till de tjeckiska grönas arbete. Han dog i december, men hans insikt lever vidare: "I vår värld angår allt alla." På folkhögskolan där jag jobbar blir det ofta uppenbart. Den arabiska våren har där inte varit en TV-nyhet, den har varit ett twitterflöde i telefonen eller ett telefonsamtal från familjen.

95

Vi kan vara stolta över att vara del av en global rörelse. Över att arbeta tillsammans med det gröna, liberala partiet LMP som bjuder motstånd i Ungern när högerpartiet Fidesz angriper yttrandefriheten och de konstitutionella rättigheterna. Tillsammans med polska Zieloni som står upp för allas rätt att älska den man älskar och leva det liv man vill, även när det blåser snålt. Tillsammans med gröna över hela Europa som vågar ta fajten för en human flyktingpolitik, när andra bygger murar. Vi är del av en rörelse som förpliktigar. I Sverige ska vi alltid stå i främsta ledet om demokratin, för rättstatens principer, för integritet och frihet också på Internet och mot diskriminering och rasism varän den visar sig.

100

105

”I vår värld angår allt alla.” Det som sker i Gaza påverkar mitt klassrum. Det som spolats ut i havet i Japan, flyter i land i Kanada. Det vatten som vi kan se här nere i Umeå hamn har varit också i hamnen i Yokohama och i hamnen i Vancouver. Vattnet cirkulerar runt oss och det cirkulerar i oss. Det vatten som
 115 finns i våra kroppar, är detsamma som funnits i våra förfäder, skvalpat i hamnarna, druckits av dinosaurier. Vi består själva till mer än hälften av vatten och utan rent vatten dör vi.

Det är en insikt viktigare än att glömmas bort i högtidstal. Den innebär ett
 120 ansvar för varandra och för den planeten som vi alla är en del av och som är en del av oss.

Fabriken som specialtillverkade den japanska Harley Davidson-motorcykeln har erbjudit sig att reparera den åt ägaren. Men den var ju inte det enda som spreds
 125 över haven efter tsunamin i Japan. Efter haveriet av kärnkraftverket i Fukushima skulle man ju önska att kärnkraftsindustrin gjorde samma erbjudande som motorcykelfabriken, att fixa det som hänt, men det går ju inte.

I flera länder har slutsatserna av detta lett till att man bygger ett förnybart
 130 energisystem. I Sverige har alliansen istället kommit överens om att kärnkraftsägarna ska subventioneras, och inte behöva ta fullt ekonomiskt ansvar för vad en olycka kan leda till.

Sverige som var så tidigt med att promenera mot en ny tid, har börjat gå allt
 135 saktare. Samtidigt har andra länder börjat springa. Det finns anledning för oss att fråga oss, hur är detta möjligt?

Vart är vi på väg?

140 6 poäng. Vårt tåg kan inte flyttas framåt av moralism och dåligt samvete, det måste drivas av förhoppningar och framtidstro.

Sverige är resultatet av alla människors engagemang. Vårt land byggs av alla som tränar knattelaget, kokar kaffet i pensionärsföreningen, ordnar byadagen eller
 145 förortsfestivalen. I det här fantastiska uppdraget ni gett mig som språkrör får jag träffa stora och små företag med smarta idéer, fackförbund som driver klimatfrågor med samma övertygelse som arbetsmiljöfrågor, byar som ställer

om, förorter som samlar sig.

150

Så många gör så mycket. Det är ett engagemang som växer ur vetskapen om att det lilla jag gör, tillsammans med det lilla du gör, kan förändra. Därför har vi anledning att dra öronen åt oss när gemensamma utmaningar förvandlas till individuella tillkortakommanden. Skolans problem handlar inte om kepsar och
155 mobiltelefoner, utan om klasser som blivit större och lärare som inte får chans att möta varje elev. Arbetslösheten beror inte på att den som blir arbetslös har fel egenskaper eller etnicitet, den beror på att det finns för få jobb. Och miljön kan inte bara handla om vad du gör i snabbköpskassan, det måste handla om vad vi gör tillsammans.

160

För det är svårt att tänka sig en demonstration genom Umeå där människor går med plakat med texten "Mitt stora misslyckande är...". Förvandlas problem i skolan, arbetslöshet och miljöförstöring till privata misslyckanden blir de till något vi håller för oss själva. Det drar undan mattan för gemensamt
165 engagemang.

Därför säger vi: Det är inte dig det är fel på. Det är politiken. Det är inte i Vittsjö, Rissne eller Umeå som det saknas miljöhjältar. Det är i regeringen.

170

Ska företag och människor orka ta de små stegen mot förändring krävs det en politik som vill och vågar ta de stora stegen. Därför vill vi öppna upp politiken för fler. Allas erfarenheter behövs och alla goda idéer krävs om vi ska klara klimatutmaningen. Därför är mötet med föräldraföreningen lika viktigt som mötet med kommunstyrelsen, och mötet på lunchfikat ännu lite viktigare än
175 partimötet i källarlokalen. Det är kärnan i arbetet med att låta en kvarts miljon människor i Sverige vara med och formulera ett grönt politiskt alternativ.

180

Det är inte svenska folket som behöver bota sin klimatångest, det är vi som tillsammans behöver sätta Sverige i klimatterapi. Den börjar i ett
180 sjustegsprogram med förslag vi fått i samtal över hela landet. Det handlar om idéer för gröna jobb där de behövs bäst – när man rustar upp miljonprogrammets förorter och skolor, eller tillverkar biogas på landsbygden. Det handlar om att de äldre i omsorgen ska få bra mat från gårdarna intill, inte mat från djur transporterade över halva Europa, slaktade utan bedövning,
185 tillagat, nerkylt och uppvärmt i en svart plastlåda. Det handlar om en politik bortom slit och släng, där status i skolan inte mäts i märkena på barnens kläder,

utan i kunskapen som förmedlas.

190 Den förändring vi står inför drivs inte av privat ångest. Världen behöver inte mer dåligt samvete. Därför ska jag ge ett politiskt löfte jag vet att jag kan hålla: Ni kommer aldrig höra mig leverera en enda moralkaka, förrän vi gjort det klimatsmarta valet till det enklare, billigare och roligare valet också när man har mycket månad kvar i slutet av pengarna.

195

Så vart är vi på väg?

4 poäng. Resans mål är inte Utopia. Ingen politiker kan bygga ditt drömsamhälle åt dig. Vi ber inte människor om att tro på vår förmåga att
200 genomföra förändring, vi ber människor om att tro på sin förmåga.

Vi gröna har aldrig varit särskilt bra på att måla upp drömsamhällen och utopier. När gröna får förtroende runt om i världen – senaste månaden har vi trätt in i regeringar i Senegal och Frankrike, firat valframgångar i Finland,
205 Tyskland och London – så får vi det inte av människor som lutar sig tillbaka och tänker att politiker ska lösa problemen åt dem. Vi får det av engagerade människor som förväntar sig samma engagemang från sina politiker. Så låt mig tala lite grand om vad som är politikens uppgift.

210 På ett av tågsamtalen över landet deltog Västernorrlands landshövding Bo Källstrand. Över kaffet frågade han sådär som sig bör hur mycket jag rest i länet och jag erkände att det blivit en del. Och så berättade han om gröna jobb som växer fram där, inte minst solenergiföretaget i Härnösand som bygger parker och vars innovationer sprids över världen. Du borde, sa han, träffa
215 entreprenören bakom: Joakim Byström. Då kunde jag stolt säga: ”Det har jag redan gjort. Sist jag var på partimöte i Härnösand.”

I fredags höll gröna företagarnätverket seminarium här på kongressen, med bland andra Företagarnas VD Elisabeth Thand Ringqvist. Det var ett rum av
220 kongressen där jag kände mig väldigt hemma. Jag är ju från en liten by, uppvuxen i en småföretagarfamilj. Så ser Sverige ut. Var fjärde person på landsbygden driver eller jobbar i ett litet företag. De stora företagen är beroende av de små, på samma sätt som de små är av de stora. Och alla stora företag har en gång varit små.

225

Politik för småföretag är därför politik för att man ska kunna bo och leva i hela Sverige. Vi vill slopa sjuklöneansvaret för de små företagen och sänka arbetsgivaravgifterna. Vår uppgift är att göra det möjligt för fler att förverkliga sina idéer, starta företag.

I torsdags var jag på äldreboendet Tranan i Storuman. Jag hade lovat att komma förbi efter att jag hört hur personalen där tagit en fikarast för att delta i Miljöpartiets öppna rådslag om hur vi kan stärka människors makt över sin tid. De berättade vilket fantastiskt givande jobb det kan vara att vara undersköterska. Men också om hur mycket de delade arbetsdagarna sliter. Och om hur man ibland ställs inför omöjliga val. Hur man får välja bort att gå ut eller samtala med någon äldre, för att det akuta tar all tid. Hur man när man blir alldeles för få tvingas välja vilken persons önskemål man ska lyssna till.

Ingen äldre ska förvandlas till en kostnadsenhet. De som byggt Sverige före oss, har gett oss de chanser vi fått i livet. Då är det vår uppgift att fortsätta bygga ett bra samhälle, och ge de hjältar som behöver vår omsorg möjlighet att leva livet fullt. I riksdagen har vi lyft kravet om minimibemanning i omsorgen, anpassad efter varje äldres behov. Efter Agneta Luttropps arbete i socialutskottet fick vi till sist en enig riksdag med oss på det kravet. Vår uppgift är att se att varje äldre får fortsätta vara just den hon eller han är.

Många fackförbund driver nu kravet på jämställda löner. Det behövs. De mest optimistiska framtidsprognoserna ger ändå vid handen att även om det tar 30 år innan min dotter söker sitt första jobb, så kommer hon värderas lägre än de killar hon har växt upp med, lekt med, gått i skola med. Fackförbunden Kommunal, Vårdförbundet, SSR, LSR och Vision har listat sju krav för jämställda löner, däribland nya uppdrag till Medlingsinstitutet och Diskrimineringsombudsmannen och rätt till heltid i kommuner och landsting. Låt oss ge ett tydligt besked: Vi delar ambitionen, vi ställer oss bakom kraven. Samtidigt som vår kongress har LO hållit kongress, och jag gratulerar Karl-Petter Thorwaldsson till hans uppdrag som ny ordförande. Jag hoppas vi ses i arbetet för ett jämställt Sverige, jämställda löner och en jämställd arbetsmarknad. Vår uppgift är att se till att alla värderas för sin insats och inte sitt kön.

Det handlar om att se att den viktigaste investeringen är den vi gör i varandra. Sverige är ett litet land på en global marknad. Vi har inte råd att slösa bort en

enda talang. Men barnfattigdom, segregation och skolnedskärningar har gjort att våra barns uppväxtvillkor syns i betygen. En gång var Sverige ett av de länder i världen som var allra bäst på att ge alla barn, oavsett föräldrar, en bra skolgång. Det var så vi byggde Sverige starkt. Men idag är Sverige till och med sämre än
270 snittet i OECD, här skiner barnens uppväxtvillkor genom i skolresultaten mer än i många andra länder.

Det är detta som massarbetslösheten bland unga handlar om. Det är detta utslagningen handlar om. Det är i denna grogrund kriminalitet och
275 gängbildning tar fart. Det är därför Sverige behöver en skolpolitik som ger tid för varje lärare att möta varje elev och ge just honom möjlighet att nå kunskapsmålen och förverkliga sina drömmar.

Det kan inte handla om att man ska välja rätt skola. Och det blir knappast bättre
280 om ens adress ska tvinga vissa barn till dåliga skolor, och ge andra biljett till bra. Vi betalar inte skatt för att få bra och dåliga skolor, alla skolor ska vara bra skolor. Vår uppgift är att se till att alla barn får en ärlig chans, oavsett skola.

Idag är det ofta så att lärare och föräldrar tidigt ser att en elev behöver extra stöd
285 för att kunna nå sina mål, men det kan ändå dröja flera terminer innan stöd kommer på plats, om det alls gör det. Ändå vet vi att tidigt stöd är mycket effektivare, att det förebygger mänskliga och ekonomiska kostnader. Därför vill vi att alla lärare i skollagen ska ha rätt att ordinera det stöd elever behöver. När en utbildad läkare ser att en patient behöver en viss medicinsk åtgärd ska inga
290 byråkrater kunna stoppa det. När en utbildad lärare ser att en elev behöver en viss pedagogisk åtgärd ska ingen kunna sätta upp hinder för det. Så kan vi se till att resurserna till skolan landar där de behövs allra bäst.

Alla Sveriges elever har rätt att möta kunniga, kompetenta och engagerade
295 lärare. Men när det blir mer arbete med papper än med elever så väljer många bort lärargärningen och duktiga lärare tappar lusten, byter jobb. Vi behöver en skolpolitik som inte handlar om hur läraren ska stå i klassrummet, utan om att läraren ska få rätt förutsättningar för att göra sitt jobb. I riksdagen kämpar vi för att avskaffa onödig byråkrati, slopa vab-intygen och öka lärarnas pedagogiska
300 frihet och ansvar. Runt om i kommunerna har ni också ett viktigt jobb att göra. Ring upp lärarfacken i morgon, träffa dem. Fråga om kommunen ställer särskilda krav som leder till mer pappersarbete, efterfrågar statistik som kanske redan finns på en myndighet eller följer upp fel saker. Tillsammans med

305 lärarfacken kan vi ge fler lärare tid att möta varje elev.

Folkbildaren och feministen Ellen Key sa en gång att tålamodet är lärarens viktigaste egenskap, för värdet av ens gärning syns först i efterhand. Det är ju sant. Men ska vi få fler att välja lärarbanan måste vi värdera läraryrket som ett av
310 våra viktigaste framtidsyrken redan nu, inte bara i ord utan också i pengar. Det är därför vi i vårt budgetförslag satsar på att varje lärare ska få möjlighet att utvecklas i sitt jobb och en högre lön.

I det gröna budgetförslaget är satsningen på skolan faktiskt den största
315 satsningen jämte klimat- och jobbsatsningarna. Det är inte särskilt konstigt. Vi har tagit på oss uppgiften att ta ansvar för att Sverige är ett bra land inte bara över den här mandatperioden, utan också om fem år, om femton år, när våra barn är vuxna. Då hamnar miljöfrågorna i centrum, och då hamnar lika naturligt skolfrågorna i centrum. Därför ska Miljöpartiet också vara skolpartiet,
320 lärarpartiet, studentpartiet, miljöpartiet.

2 poäng. Resans mål är bara två bokstäver och några steg bort från samtiden. Vi är på väg mot framtiden.

325

Källa

<div>Manuskript inskickat av Miljöpartiet</div>

Taggar

Miljöpartiet, Miljöpartiets kongress, Politiska tal

330

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/gustav-fridolin-kongresstal-2012>

335

340